

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3373/2022. (VII. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.256/2020/8. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Lohn Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.256/2020/8. számú részítélete és a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.630.006/2020/9. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó ugyancsak kérte a támadott bírói döntés végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemei az alábbiak szerint összegezhetőek.
- [3] Az indítványozó (aki az alapügy felperese volt) 2016 májusában megvásárolt egy olyan állami földterületet, amelynek az adásvételi szerződés megkötésekor az alperes volt a haszonbérletje, a haszonbérleti szerződés határozott időre, 2017. június 26. napjáig szólt. A termőföld vásárlásakor az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy saját maga kívánja hasznosítani a földterületet, így kérvényezte az illetékmentesség lehetőségét. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) felhívására 2017 márciusában a haszonbérleti szerződés lejártát követő napot, 2017. június 27-ét jelölte meg a birtokba lépés időpontjaként. Habár az indítványozó még 2016-ban tájékoztatta az alperest arról, hogy az ingatlant 2017 tavaszától birtokba kívánja venni, a felek nem tudtak megegyezni a birtokba lépéssel kapcsolatban. A haszonbérlet csak 2017. július 13-án értesítette az indítványozót, hogy levonult a területről, az indítványozó bejelentésére a földhivatal azonban csak 2017. július 31. napjával jegyezte be az indítványozó földhasználati jogosultságát. A NAV 2017. november 20-án fizetési meghagyást bocsátott ki arra hivatkozással, hogy az adásvételi szerződés megkötése és a 2017. évi földhasználati nyilvántartásba történő bejelentés között az illetékkedvezmény igénybevételére megszabott 12 hónaponál több idő telt el. Ezt az indítványozó fellebbezésében vitatta, melynek következtében a NAV arra az álláspontra helyezkedett, hogy téves volt ugyan a fizetési meghagyás indokának megjelölése, de a termőföld saját használatba vételének kezdődátuma a haszonbérleti szerződés lejártát követő nap, 2017. június 27-én kellett volna, hogy legyen. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában úgy érvelt, hogy ezt követően belátta, hogy további fellebbezésnek nincs értelme, hiszen a saját hasznosítás megkezdése valóban nem történhetett meg 2017. június 27-étől kezdődően, így pedig elesett az illetékkedvezmény lehetőségétől. Az indítványozó ezt követően az illetéket megfizette.
- [4] Ezekre a körülményekre tekintettel az indítványozó peres eljárást kezdeményezett az alperessel szemben az illeték összegével megegyező kártérítés és kamatai megfizetése érdekében. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.P.54.912/2017/58-I. számú részítéletével kötelezte az alperest 4 235 forint késedelmi kamat megfizetésére, de ezt meghaladóan a késedelmi kamat iránti igényt és a többi kereseti kérelmet elutasította. Megállapította, hogy az alperes nem járt el szerződésszerűen és a jogszabályoknak megfelelően, de nincs okozati összefüggés a jogellenes magatartás és az illetékfizetési kötelezettség között. A bíróság szerint ugyanis az indítványozó a fenti körülmények ellenére jogosult lett volna a földhasználati nyilvántartás bejegyzése iránti kérelmet benyújtani, mert a bejelentési adatlap nem birtokba adási adatbejelentést ír elő, valamint a jogszabály alapján a tulajdonos is földhasználónak minősül.
- [5] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, az alperes által

fizetendő késedelmi kamatot 13 353 forintra felemelte, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. Álláspontja szerint a birtokba adás feltétele ugyan az illetékmentességnek, mégis helytállónak értékelte az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy nincs közvetlen ok-okozati összefüggés az illetékfizetési kötelezettség és az alperes birtokba adással kapcsolatos késedelme között. Ennek oka a törvényszék szerint az volt, hogy a szerződés szerinti magatartás sem eredményezett volna illetékmentességet a hasznosítás megkezdése nélkül, amihez a földhasználati nyilvántartásba történő bejelentést kellett tenni. Ezt a bejelentést az indítványozó az alperes levonulását követően sem tette meg haladéktalanul, miközben ennek a kötelezettségének a levonulást követően még határidőben eleget tehetett volna.

- [6] Az indítványozó felülvizsgálat iránti kérelme alapján eljáró Kúria Pfv.I.21.256/2020/8. számú részítéletével a másodfokú részítélet hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint a jogerős részítélet helyesen jutott arra a következtetésre, hogy nem az alperes magatartására vezethető vissza az indítványozó illetékmentességének elvesztése (lásd a Kúria részítéletének [38] bekezdését).
- [7] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.256/2020/8. számú részítélete és a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.630.006/2020/9. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Arra hivatkozott, hogy a támadott részítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá 25. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben arra hivatkozott, hogy a bíróságok által felállított tényállás hiányos volt, továbbá a Kúria téves jogértelmezéssel vonta le azt a helytelen jogkövetkeztetést, hogy az alperes magatartása és a kár bekövetkezése között nincs ok-okozati összefüggés. Arra hivatkozott, hogy a megindult okozati kapcsolatot nem szakítja meg az esetleg később bekapcsolódó másik ok sem. Ennek megfelelően az alperes szerződés szerinti nyomon megindult eseménysor nem szakadt meg szerinte azzal, hogy a földhasználati nyilvántartásba való bejelentkezést később tette csak meg, továbbá a Kúria az okozatok körét is megmagyarázhatatlanul leszűkítette, miközben a szerződés szerinti evidensen hatott a kár bekövetkeztére. Sérelmezte továbbá, hogy elmaradt a felek között a kármegosztás, továbbá a késedelem kimentésének lehetősége sem volt számára biztosítva. Szerinte az alapügyben visszavont fellebbezése által a jogorvoslat lehetőségétől is az alperes fosztotta meg az indítványozót, amit szerinte a Kúria nem értékelt. Azzal érvelt továbbá, hogy a Kúria (és a Fővárosi Törvényszék) által választott jogértelmezés nem felel meg az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó követelményeknek sem, ezáltal pedig a támadott bírói döntés igazságtalanná és az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésével ellentétessé vált.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [11] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ugyanakkor az indítványban megjelölt 25. cikk (1) bekezdés és 28. cikk az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak [ezekre együttesen lásd például: 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]]. Mindezek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásainak.
- [12] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], továbbá tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [13] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. §].

Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont].

- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] Az alkotmányjogi panasz, figyelemmel az Alkotmánybíróság Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő, jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns gyakorlatára, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az indítvány felveti-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [16] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamenyny jog sérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó egyet nem értését fejezte ki az eljáró bíróságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó ugyanis a Kúria és a törvényszék indítványozóétól eltérő jogértelmezését vitatta, ami törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdésnek tekinthető, ekként az Alkotmánybíróság hatáskörén kétséget kizáróan kívül esik, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott – figyelembe véve a Kúria ítéletében kifejtett indokolását és az alkotmányjogi panaszban megjelölt érvelést –, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [18] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2022. július 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4791/2021.

